

مقاله پژوهشی

## بررسی شاخص‌های عملکردی توسعه شهر از دیدگاه شهروندان مطالعه موردی: منطقه ۹ شهر اصفهان

عباس پاکدال<sup>۱</sup>، احمد خادم الحسینی<sup>۱</sup>، حمید صابری<sup>۲</sup>، حجت مهکویی<sup>۳</sup>

۱. گروه جغرافیا، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران

۲. مرکز تحقیقات گردشگری، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران

۳. گروه جغرافیای سیاسی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران

### چکیده

سرعت رشد تعداد شهرها روز به روز در حال افزایش است و در سیر توسعه آنها، تغییرات گسترده‌ای در ساختار فضایی آنها رخ داده است. این تغییرات گاهی به تعادل فضایی بین عملکردهای شهری و جمعیت و گاهی به قطبی شدن و نابرابری فضایی منجر گردیده و اهمیت ارائه الگوی توسعه شهری برای بهبود ساختارهای فضایی - عملکردی شهرها را آشکار می‌سازد. از این رو پژوهش حاضر با هدف بررسی شاخص‌های عملکردی توسعه منطقه ۹ شهر اصفهان صورت گرفته است. جامعه آماری این پژوهش شهروندان منطقه بود که پرسشنامه طراحی شده با طیف لیکرت توسط ۲۸۳ نفر از آنان تکمیل شد. از آزمون مدل سازی معادلات ساختاری و آزمون t-test استفاده شد. آزمون‌های همبستگی و مدل‌یابی معادلات ساختاری برای تحلیل روابط میان شاخص‌ها و تأثیر آن‌ها بر ساختار عملکردی شهری به کار رفت. سپس الگوی توسعه مناسب برای منطقه ۹ شهر اصفهان ارائه شد. نتایج نشان داد تأثیر شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی، کالبدی و خدمات شهری و محیط زیست در بهبود ساختار عملکردی مناطق شهری از نظر شهروندان بیشتر از حد متوسط می‌باشد. در شاخص‌های اقتصادی، دسترسی به مراکز خرید؛ در شاخص‌های اجتماعی-فرهنگی مشارکت شهروندان؛ در شاخص‌های کالبدی افزایش مطلوبیت حمل‌ونقل عمومی؛ در شاخص‌های خدمات شهری، عملکرد زیباسازی در فضاهای شهری بیشترین تأثیر را در بهبود ساختار عملکردی منطقه ۹ شهر اصفهان دارد. کمترین تأثیر را نیز در شاخص‌های اقتصادی استفاده از فناوری‌های نوین جهانی در ارتقاء اقتصاد محلی؛ در شاخص‌های اجتماعی-فرهنگی مناسب‌سازی خدمات معلولین؛ در شاخص‌های کالبدی وجود پارکینگ‌های عمومی؛ همچنین در شاخص‌های خدمات شهری ساماندهی مشاغل و صنایع مزاحم داشته است. ارائه الگوی مناسب توسعه شهری مطلوب نشان داد از نظر شهروندان به ترتیب اولویت خدمات شهری و محیط زیست، اجتماعی-فرهنگی، کالبدی و اقتصادی در بهبود ساختار عملکردی مناطق شهری اثرگذار خواهند بود.

**کلمات کلیدی:** توسعه، ساختار شهر، شاخص‌های عملکردی، اصفهان.

تاریخ ارسال: ۱۴۰۴/۲/۳

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۳/۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۳/۲۸

تاریخ انتشار برخط: ۱۴۰۴/۴/۱